

Η ιστορία του γέρο-ψαρά Σαντιάγκο και του ξιφία που κατάφερε να ψαρέψει μετά από αρκετές εβδομάδες άκαρπων προσπαθειών είναι ένας πραγματικός μύθος. Μύθος γιατί είναι προϊόν της φαντασίας του συγγραφέα αλλά και πραγματικός γιατί αναφέρεται αλληγορικά σε μάχες και αγώνες που κάθε άνθρωπος θα δώσει κατά τη διάρκεια της ζωής του προκειμένου να επιβιώσει ή να πετύχει κάποιον από τους στόχους του. Ο χαρακτήρας του γέρο-ψαρά και οι αρχικές πολυήμερες αποτυχίες του στο ψάρεμα προκαλούν έντονη συμπάθεια, συμπόνια και αγάπη.

Η δύναμη και η τόλμη που κρύβει στην ψυχή του ο γέρος ψαράς, η ελπίδα για το καλύτερο, η προσπάθεια για την επικράτηση της θετικής σκέψης, η ευρηματικότητά του για την αντιμετώπιση κάθε προβλήματος, ο τρόπος που πείθει τον εαυτό του να ξεπερνά τις αδυναμίες βρίσκοντας λύσεις σε κάθε εμπόδιο, με όσα μέσα έχει στη διάθεσή του, το πείσμα και η επιμονή του για να επιτύχει το στόχο του μέσα από τις αγωνιώδεις προσπάθειές του προκαλεί αγωνία αλλά και θαυμασμό.

Όταν κατόρθωσε, παρά την προχωρημένη ηλικία και την σωματική του κούραση, να νικήσει τον τεράστιο ξιφία ο αναγνώστης αισθάνεται περήφανος και ανακουφισμένος για την επιτυχία του κεντρικού ήρωα της ιστορίας. Στη συνέχεια της ιστορίας όμως, η αγωνία επανέρχεται καθώς ο ψαράς δέχεται επιθέσεις από καρχαρίες που τρώνε τον ξιφία και στο τέλος αισθάνεται απογοήτευση, καθώς παρά τις υπεράνθρωπες προσπάθειές του ο ηλικιωμένος ψαράς δεν κατάφερε να σώσει τον ξιφία από το στόμα των καρχαριών.

Η φράση του Σαντιάγκο «Ο άνθρωπος καταστρέφεται, ποτέ δε νικιέται...» είναι η σημαντικότερη έκφραση και το βασικό δίδαγμα του βιβλίου, όπως και το ότι «η τύχη μόνο δεν φτάνει».

Κάθε άνθρωπος που καλείται να αγωνισθεί για τα όνειρά του, ακόμη κι αν δεν πετύχει στο τέλος, πάλι θα είναι κερδισμένος από τη διαδρομή, όπως συμβαίνει και με τους αθλητές/πρωταθλητές.

Πέτρος Κατσιγιάννης